

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА
ЗА НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ АНГЛИСКИ ЈАЗИК И АНГЛИСКА
И АМЕРИКАНСКА КНИЖЕВНОСТ НА ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ ПРИ
УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП

Со Одлука бр. 1902-44/19 од 30.1.2026 година донесена на 323. седница на Наставно-научниот совет на Филолошки факултет, одржана на 30.1.2026 година, определени сме за членови на Рецензентска комисија за избор на еден наставник/ извршител во сите наставно-научни звања/ *доцент* за наставно-научната област *англиски јазик* (6.02.01.16) и англиска и американска книжевност (6.02.02.16) на Филолошки факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип во следниов состав:

- **д-р Румена Бужаровска** (претседател), редовен професор за наставно-научните области *историја на книжевноста на германските народи* (61212) и *преведување* (64022) на Филолошки факултет „Блаже Конески“ при Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје;

- **д-р Натка Јанкова-Алаѓозовска** (член), вонреден професор за наставно-научна област *англиски јазик* (6.02.01.16) и *општа лингвистика* (6.02.01.28) на Филолошки факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип;

- **д-р Симона Серафимовска** (член), доцент за наставно-научната област *англиски јазик* (6.02.01.16) и *методика на наставата по јазик* (6.02.01.32) на Филолошки факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип.

Конкурсот за овој избор беше објавен во весниците „Вечер“ и „Коха“ на 22.1.2026 година и во предвидениот рок се пријави еден кандидат: д-р Кристина Костова, доктор на филолошки науки, која ги има доставено следниве документи: 1. Пријава; 2. Уверение за државјанство; 3. Три примероци од диплома за трет циклус заверени на нотар; 4. Оригинал диплома за прв, втор и трет циклус; 5. Примерок од докторски и магистерски труд; 6. Биографија; 7. Листа на објавени научни трудови; 8. Примероци од трудовите; 9. Сертификати од учество на конференции и други активности; 10. Уверение за положени испити од прв циклус заверено на нотар; 11. Уверение за положени испити од втор циклус заверено на нотар; 12. Дипломи од прв и втор циклус заверени на нотар; 13. Одлука за претходен избор на асистент во областите за кои се врши изборот; 14. Препораки од четири редовни професори во релевантните области.

Врз основа на приложената документација, чест ни е на Наставно-научниот совет на Филолошки факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ да му го поднесеме следниов

ИЗВЕШТАЈ

Биографски податоци

Кандидатката д-р Кристина Костова е родена во 1987 година во Штип. Ги завршува основното и средното образование со континуиран одличен успех во Штип. За време на средното образование во СОУ Гимназија „Славчо Стојменски“ - Штип е соработничка и колумнистка во училишниот весник

„Авакс“, а подоцна станува соработничка во националниот медиум Радио мрежа „Канал 77“, каде што во периодот од 2005 до 2013 година е водителка на повеќе емисии поврзани со културата. По завршеното средно образование се запишува на студии на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ при Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје на Катедрата за англиски јазик и книжевност. По полагањето на пропишаните испити на додипломските студии се стекнува со право на стручен назив дипломиран професор по англиски јазик и книжевност. Подоцна се запишува на втор циклус студии на Филолошки факултет „Блаже Конески“ при Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје на студиската програма Наука за книжевност, модул Англиска книжевност. Магистрира со одбрана на магистерскиот труд под наслов „Форми на субверзија на женските ликови против патријархалните норми во англиската ренесансна драма (Шекспир, Марлоу, Вебстер и Џонсон)“ со просечна оценка 10,00 и се стекнува со научен назив магистер по филолошки науки во областа наука за книжевност.

Костова ги завршува своите четиригодишни докторски студии на Универзитетот „1 Декември 1918“ во Алба Јулија, Романија, каде што успешно ги положи испитите и ги одбрани извештаите предвидени во Планот за студии, со докторска дисертација на тема „Shakespeare and Social Justice; Theoretical Approaches“ („Шекспир и социјална правда; теоретски пристапи“). Во 2025 година, Костова успешно го одбрани својот докторски труд со сите почести, т.е. *summa cum laude*.

Во својот професионален ангажман, Костова бележи работа како професор по англиски јазик во ООУ „Страшо Пинџур“ во Карбинци, но и професор по англиски јазик во приватното училиште „Силабус“ во Штип. Работела и како советничка за средно образование во Општина Штип и консултантка за комуникации. Костова е овластен судски преведувач од англиски јазик на македонски јазик и обратно.

Костова има објавено десетици научни трудови во меѓународни списанија и зборници. Учествовала на меѓународни научни конференции, но и во повеќе регионални школи и курсеви, како регионалниот курс за надежни политичари во организација на Friedrich Ebert Stiftung и Alfred Mozer Stichting, програмата за надежни политичари во Брисел, проектот „Живи библиотеки: архиви на граѓанска непослушност“, Школата „Култура и политика“ организирана од ФООМ, проектот КУЦ „Текстил“ итн. Костова конципираше и водела неколку отворени читачки и дискусии сесии, а имала и свое излагање на тема „Вклучување на студентите во реализација на наставата по предметот Терминологија преку практична работа“ на онлајн работилницата „Методи на предавање терминологија“, организирана од страна на Катедрата за ПИТ при УКИМ. Костова е членка на Здружението на преведувачи на Република Северна Македонија.

Костова учествувала во проектот на Филолошки факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ – „Евалуација на наставата по јазик и книжевност во високото образование“. Во својата неколкугодишна работа како асистент на Филолошки факултет при УГД се вклучува во реализацијата на наставата по предмети од областа на книжевноста, како и Современ англиски јазик, како и во различни активности за промоција на Филолошкиот факултет, особено во средношколските кругови.

Законски услови кои треба да ги исполнува кандидатот за избор во наставно-научно звање доцент

Општи и посебни услови кои треба да ги исполнува кандидатката за избор во наставно-стручно звање *доцент* согласно со Законот за високото образование и Правилникот за посебните услови и постапката за избор во наставно-научни, наставно-стручни, научни, наставни и соработнички звања на Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип.

Општи услови за избор во звање:

- Кандидатката д-р Кристина Костова има завршено втор циклус академски студии од научната област во која се избира и има стекнато назив магистер од соодветната област (насока Англиска книжевност);
- Кандидатката има остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на студиите на прв (8,35), втор (10,00) и трет циклус (9,20), за секој циклус посебно;
- Научен степен доктор на науки од соодветната област: кандидатката ги положила предвидените испити на докторските студии на Докторска школа на Универзитет „1 Декември 1918“ во Алба Јулија, Романија, со просечна оценка 9,20, а во 2025 година ја одбрани докторската дисертација со наслов „*Shakespeare and Social Justice; Theoretical Approaches*“ („Шекспир и социјална правда; теоретски пристапи“) со сите почести, т.е. *summa cum laude*, со што се стекнува со академски степен доктор на науки по филологија.
- Кандидатката има објавени најмалку четири научни трудови во референтна научна публикација во последните пет години пред објавување на огласот за избор:

Бр.	Автор	Наслов на трудот	Списание	Години на излегување на списанието
1.	Kostova, Kristina	<i>Gender Politics and Proto-Feminist Dimensions of Gender Roles in Renaissance England: A Socio-Literary Examination</i>	International Journal of Research – Granthaalayah (Vol. 13, Issue 6, June 2025, pp. 39–47) ISSN: 2350-0530 (online), 2394-3629 (print)	12
2.	Kostova, Kristina	<i>An Attempt of Exploration of Shakespeare’s Mental Lexicon</i>	International Journal of Social Sciences and English Literature (Vol. 9. No. 6, pp. 10-21) ISSN: 2576-683X	9
3.	Kostova, Kristina	<i>Abigail from The Jew of Malta and Jessica from The Merchant of Venice analysed on the basis of the principles of Cultural Materialism</i>	International Journal of Current Research (Vol. 19, pp. 44–52) ISSN: 0975-833X	17
4.	Kostova, Kristina	<i>The Old vs The New: Shakespeare’s Maturing Vision</i>	International Journal of Recent Advances in Multidisciplinary Research (Vol. 12, Issue 06, pp. 55–63) ISSN: 2455-1570	12
5.	Kostova, Kristina, Iliev, Krste, Donev, Dragan	<i>Analyzing Image Schemas in Excerpts of Some Shakespearean Plays</i>	Yearbook of the Faculty of Philology, University “Goce Delchev” Shtip, Vol. XIII No. 20 pp. 39-44	15

- Кандидатката има познавање на најмалку еден странски јазик, определен со општ акт на Универзитетот. Фактот дека кандидатката е дипломиран професор по англиски јазик и книжевност, магистер по англиска книжевност и доктор на науки по филологија покажува дека кандидатката одлично го владее англискиот јазик.

- Кандидатката има способност за изведување високообразовна дејност. Кандидатката има осумгодишно искуство како асистент на Филолошки факултет на УГД, како и искуство како наставник по англиски јазик во основно образование. Покрај обврските поврзани со вежби по повеќе предмети, како Современ англиски јазик 1, 2, 3, 4, 7 и 8, Костова ги извршува одговорно и совесно и сите други задачи за потребите на Катедрата за англиски јазик и книжевност, Филолошкиот факултет и Универзитетот „Гоце Делчев“.

Посебни услови кои треба да ги исполнува кандидатот за избор во звање доцент:

- Препораки од двајца професори од соодветната научна област за која се врши изборот

Кандидатката д-р Кристина Костова има доставено четири препораки од еминентни професори во соодветната област, во кои се нагласува ангажираноста, одговорноста и посветеноста на кандидатката во нејзиниот професионален развој.

Наставно-образовна и научноистражувачка дејност

Наставно-образовната дејност на кандидатката започнува во 2012 година како наставничка по англиски јазик во ООУ „Страшо Пинџур“ во Општина Карбинци, а продолжува како професор по англиски јазик во приватното училиште „Силабус“ во Штип. Во периодот од 2018 г. до 2026 г. кандидатката е ангажирана како асистент за научните области историја на книжевноста на германските народи и англистика на Филолошки факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип, каде што учествува во изведувањето на наставата и вежбите по предмети како Современ англиски јазик 1, 2, 3, 4, 7 и 8, но и предметите Меѓукултурни релации, Техники на преведување, Стручен и книжевен превод итн. Кандидатката била вклучена и во спроведување на наставата на предметите Англиски јазик 1 и 2 за студенти на Правен факултет, Факултет за туризам, бизнис и логистика, Машински факултет итн.

Преглед и евалуација на објавени трудови од кандидатката д-р Кристина Костова

Д-р Кристина Костова е активен истражувач, а доказ за тоа се нејзините досегашни учества на меѓународни конференции, како и објавените трудови во национални и меѓународни зборници и списанија.

Кандидатката д-р Кристина Костова ги има објавено следниве научни и стручни трудови:

1. **Kostova, Kristina.** (2025). *The Old vs the New: Shakespeare's maturing vision*. International Journal of Recent Advances in Multidisciplinary Research, 12(6), 64–72. ISSN: 2350-0743

Во трудот „*The Old vs the New: Shakespeare's maturing vision*“ (2025) е разгледана еволуцијата на Шекспировата драматуршка визија, при што е

направена споредба помеѓу неговите рани дела со подоцнежните, зрелите творби. Направен е осврт на тоа како темите, стилот и драматуршките техники се менуваат со текот на времето, при што се забележува постепено преминување од традиционални мотиви кон посложени и подлабоки концепти. Во раните драми Шекспир често се потпира на конвенционални структури и популарни жанрови, додека во зрелите дела се забележува поголема психолошка длабочина, комплексност на ликовите и посилна критичка насоченост кон општествените и моралните прашања. Се анализирани примери од различни драми за да се покаже како „старото“ и „новото“ се преплетуваат, создавајќи уникатна визија што ја дефинира неговата книжевна зрелост. Шекспировата „визија која созрева“ претставува процес на континуирано надградување и преиспитување на уметничките и идеолошките аспекти на драмата. Трудот придонесува за подобро разбирање на творештвото на Шекспир и отвора можности за понатамошни истражувања за врската помеѓу книжеvnата еволуција и културолошкиот контекст.

2. **Kostova, Kristina.** (2025). *Gender politics and proto-feminist dimensions of gender roles in Renaissance England: A socio-literary examination*. International Journal of Research – Granthaalayah, 13(6), 188–198. ISSN (Online): 2350-0530 ISSN (Print): 2394-3629

Во трудот „Gender politics and proto-feminist dimensions of gender roles in Renaissance England: A socio-literary examination“ (2025) се истражени родовите политики и прото-феминистичките димензии во англиското ренесансно општество преку анализа на книжевни и културни текстови. Направен е осврт на тоа како литературата од тој период ја отсликува и истовремено ја проблематизира положбата на жената, нејзините општествени улоги и ограничувања. Иако ренесансната култура била силно патријархална, во делата на автори како Шекспир и неговите современици се појавуваат елементи што можат да се толкуваат како прото-феминистички – односно како рани обиди за преиспитување на традиционалните родови улоги. Преку социолитературен пристап е направена анализа на интеракцијата меѓу книжевниот текст и историскиот контекст, при што се нагласува дека литературата не е само уметнички производ, туку и средство за културна и идеолошка дебата. Ваквите анализи овозможуваат подлабоко разбирање на ренесансната литература и нејзината улога во обликувањето на општествените норми. Истовремено, тие отвораат можности за современи интерпретации што ја поврзуваат историјата на литературата со прашања за родова еднаквост и културна критика.

3. **Kostova, Kristina.** (2025). *Abigail from The Jew of Malta and Jessica from The Merchant of Venice analyzed on the basis of the principles of cultural materialism*. International Journal of Current Research, 19, 44–52. ISSN: 0975-833X

Во трудот „Abigail from The Jew of Malta and Jessica from The Merchant of Venice analyzed on the basis of the principles of cultural materialism“ (2025) е направена анализа на двата женски лика – Абигејл од драмата *The Jew of Malta* на Кристофер Марлоу и Џесика од *The Merchant of Venice* на Вилијам Шекспир – преку призма на културолошки материјализам. Направен е осврт на тоа како овие ликови ги отсликуваат социјалната и економската динамика на ренесанското општество, особено во однос на прашањата за религија, етнички идентитет и родови улоги. Анализата покажува дека Абигејл и Џесика не се

само драмски фигури, туку носителки на пошироки културни и идеолошки значења. Преку нивните избори и судбини се откриваат тензиите меѓу личната автономија и општествените ограничувања, како и начинот на кој литературата ја отсликува и критикува доминантната идеологија. Анализата ја нагласува важноста на културолошкиот материјализам како методолошки пристап што овозможува да се согледа литературата не само како уметнички текст, туку и како производ на конкретни историски и социјални услови. Со тоа, трудот придонесува за подлабоко разбирање на ренесансната драма и отвора можности за понатамошни интердисциплинарни истражувања во областа на англистиката, културните студии и критичката теорија.

4. **Kostova, Kristina.** (2025). *An attempt of exploration of Shakespeare's mental lexicon.* International Journal of Social Sciences and English Literature, 9(6), 10–21. ISSN: 2576-683X

Овој труд претставува обид да се истражи т.н. ментален лексикон на Вилијам Шекспир преку анализа на неговиот јазик и начинот на кој Шекспир градел значења. Во фокусот се когнитивните и лингвистичките аспекти на шекспировиот израз, при што се разгледува врската меѓу зборовите, концептите и културниот контекст во кој тие се појавуваат. Трудот се потпира на современи теоретски пристапи од областа на когнитивната лингвистика и литературната анализа, со цел да се покаже како Шекспир користи јазични структури за да создаде комплексни идеи и да предизвика силни емоционални реакции кај читателот и гледачот. Се истакнува дека т.н. ментален лексикон на Шекспир не е само збир на зборови, туку динамичен систем кој овозможува интерпретација на социјални и културни прашања преку литературата. Ваквиот пристап може да придонесе за подлабоко разбирање на творештвото на Шекспир и да отвори нови можности за интердисциплинарни истражувања во областа на англистиката, когнитивната наука и културните студии.

5. **Костова, Кристина, Донеv, Драган, Поп Зариева, Наталија, Илиев, Крсте.** (2023). *Jane Austen's Novel "Emma" Analyzed as a Candidate for L'Écriture Féminine.* Годишен зборник на Филолошки факултет, 14(22) II. Универзитет „Гоце Делчев“ –Штип. ISSN 1857-7059 <https://eprints.ugd.edu.mk/36168/>

Овој труд претставува обид за примена на идеите на Елен Сиксу за женската литература, изложени во нејзината статија „Смеењето на Медуза“, преку романот „Ема“ од Џејн Остин. Намерата е да се истражи на кој начин Остин успева да се оддалечи од традиционалните патријархални претстави за женските животи и да понуди порафинирана слика за женскиот идентитет. Сиксу ја нагласува потребата маргинализираните сами да го втиснат својот глас во книжевниот канон, а во ова истражување се анализира како Остин претставува историски прототип на такво авторско настојување. Анализата се насочува кон главната хероина Ема и нејзините односи со другите женски ликови, со родителските фигури и со романтичните партнери. Овие односи се разгледуваат како текстуални примери во кои се откриваат и истовремено се преиспитуваат претпоставките за женственост изведени од патријархалните конвенции на 19 век. Трудот настојува да покаже дека Остин не само што ги прикажува ограничувањата врз женското искуство, туку и отвора можности за нивно надминување преку комплексни и самосвесни женски ликови.

6. Донеv, Драган, Поп Зариева, Наталија, **Костова, Кристина** (2023). *Transitioning Towards Work from Home, International Journal of Sciences: Basic and Applied Research (IJSBAR),* 67(1). ISSN 2307–4531.

Овој труд ја разгледува транзицијата од традиционалниот начин на канцелариска работа кон работа од дома, процес кој значително се забрза за време на пандемијата. На почетокот се претставува општата слика за промената, по што вниманието се насочува кон преведувачката индустрија како специфична област засегната од новите услови. Работата од дома и дигиталниот номадизам се јавуваат како нов културен и социјален феномен, поттикнат од брзиот развој на телекомуникациските услуги и од глобалните технолошки и општествени трансформации. Пандемијата, преку долгите карантини и ограничувања, ги принуди компаниите да најдат нови форми на организација и изведба со цел да опстанат во услови на криза. Преведувачката индустрија беше директно погодена, а бројни анализи и анкети покажуваат дека голем дел од работната сила го поддржува моделот на работа од дома како начин да се обезбеди подобар баланс помеѓу професионалниот и приватниот живот. Истражувањето укажува дека овој тренд не само што претставува одговор на кризни околности, туку и отвора можност за трајни промени во начинот на организација на трудот. Трудот може да послужи како основа за понатамошни анализи на влијанието на пандемијата врз други општествени сегменти.

7. Илиев, Крсте, **Костова, Кристина**, Донеv, Драган, Поп Зариева, Наталија (2023). *Shakespeare's Cleopatra – The Visceral and the Rational*. Годишен зборник на Филолошки факултет, 14(22) II. Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип. ISSN 1857-7059 <https://eprints.ugd.edu.mk/36166/>

Целта на овој труд е да фрли дополнителна светлина врз повеќеслојниот и комплексен лик на Клеопатра, особено околу прашањето дали таа навистина го сака Антониј или само копнее по него. Критичарите се остро поделени околу оваа тема. Повеќето ја гледаат Клеопатра како жена која копнее по Антониј, иако има и такви што тврдат дека таа чувствува љубов кон него - став застапуван од Џенет Аделман, Херолд Блум, Морис Чарни и Копелија Кан. Друга цел на овој труд е да се утврди дали нејзината врска со Антониј служи за проектирање на нејзината цел за силен Египет со силна кралица. Овој труд застанува на страната на критичарите кои сметаат дека Клеопатра копнее по Антониј, додека истовремено настојува да ја оствари својата визија за моќен Египет. Во однос на Антониј, неговата улога во драмата е појасна, бидејќи најголем дел од критичарите сметаат дека неговите чувства кон Клеопатра се љубов.

8. Поп Зариева, Наталија, Илиев, Крсте, **Костова, Кристина**, Донеv, Драган (2023). *Human Appeal to Horror: When Eastern Legends and Western Gothic Meet*. Годишен зборник на Филолошки факултет, 14(22) II. Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип. ISSN 1857-7059 <https://eprints.ugd.edu.mk/36160/>

Овој труд се фокусира на човечката привлечност кон хоророт во книжевноста и ја следи врската помеѓу старите легенди и митови од Источна и Централна Европа и готската литература, која доведува до појава на суштества што предизвикуваат вознемиреност и страв во делата на романтичарите. Најнапред се разгледуваат хорор-елементи во некои од првичните протовампири присутни во европскиот фолклор и се анализираат неколку источни легенди со цел да се прикажат и дефинираат нивните специфични одлики. Трудот, исто така, има за цел да проникне во психолошките и општествените прашања кои ја поттикнуваат човечката желба за хорор-раскази. Тој исто така ја презентира

и дискутира културната теорија за појавата на хоророт во книжевноста, како и симболиката на хоророт претставен во ликот на вампирот.

9. **Костова, Кристина, Илиев, Крсте, Донеv, Драган** (2022) *Analyzing Image Schemas in Excerpts of some Shakespearean Plays*. Годишен зборник, Филолошки факултет, 13 (20). pp. 39-43. ISSN 1857-7059

Овој труд ги истражува различните начини преку кои книжевните текстови на некои драми од Вилијам Шекспир може да се интерпретираат на кохерентен начин. Можноста да се понуди врска помеѓу структурата на драмата и некои нејзини теми ќе се претстави преку употреба на метафорни шеми како корисни средства во интерпретативскиот процес. Метафорните шеми ќе бидат општо опишани и посочени во некои Шекспирови драми. Главната цел е да се покаже како метафорните шеми можат да послужат како солидни извори на знаење за читателите и/или публиката на Шекспировите драми.

10. Поп Зариева, Наталија, Илиев, Крсте, **Костова, Кристина** (2022). *From the Romantics to Stoker: Culture, Appeal and Longevity of the Myth*. Годишен зборник – Филолошки факултет, УГД – Штип, 13(19) II, 69–78. ISSN 1857-7059

Овој труд ја истражува книжевната присутност на ликот на вампирот во делата на двајца романтичари – „Поемата на старецот морепловец“ од Семјуел Тејлор Колриџ и „Гаурот“ од лорд Гордон Бајрон – преку контрастивна анализа на примена на „немртвиот“ и неговите специфични функции во овие поеми. Натомошниот развој на овој лик се разгледува во врвната претстава на вампиризмот од крајот на векот - романот „Дракула“ од Брам Стокер. Се задржуваме на издржливоста на фолклорниот мит и навлегуваме во квалитетите што овие дела му ги припишуваат на ликот. Целта на трудот е да воспостави паралела меѓу овие различни дела, фокусирајќи се и на нивните разлики и на заедничките моменти, со цел да се открие трансформацијата на овој митски лик во книжевноста и филмот од 21 век.

11. **Костова, Кристина, Крстева, Марија, Донеv, Драган**. *Archetypal Literary Criticism Applied on J. K. Rowling's Harry Potter Book Series, with a Focus on Northrop Frye's Views*. Годишен зборник 2020 – Филолошки факултет, УГД – Штип, 12 (17) стр. 63-73. ISSN 1857-7059

Во фокусот на архетипската литературна критичка теорија се универзални и повторливи слики, урнеци или мотиви кои претставуваат искуства својствени за луѓето. Многу литературни дела класифицирани како фикција споделуваат слични структури, иако имаат различни дејства, амбиент и ликови, иако припаѓаат на различни литературни жанрови. Архетипската литературна критичка теорија ги истражува овие сличности во структури и урнеци, а на тој начин обезбедува универзален пристап до литературата. Канаѓанскиот литературен критичар Нортроп Фрај го дефинира архетипот како симбол кој доволно често се повторува во литературата, за да стане препознатлив како елемент на нечие литературно искуство како целина. Архетипите се урнеци кои постојат во литературата како моќни алатки кои помагаат да се разбере едно литературно дело. Романите од жанрот фантазија се секогаш одличен избор на симболи. Целта на овој труд е да ги истражи страниците на серијата од седум романи од жанрот фантазија за Хари Потер, со цел да се направи обид да се најдат и препознаат архетипови кои би се вклопиле во описот на Нортроп Фрај за архетипска литература. Овој труд се обидува да ги идентификува оние елементи на романите кои се вклопуваат во архетипска улога.

12. Поп Зариева, Наталија, **Костова, Кристина**, Крстева, Марија (2021). *Blood and Sexuality in Stoker's Dracula*. Годишен зборник на Филолошки факултет, Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип, 12 (18) II, 171-179. ISSN 1857-7059

Овој труд го анализира романот „Дракула“ од Брам Стокер во однос на употребата на сликите поврзани со крв, кои се длабоко вградени во делото. Фокусот е ставен на различните значења и употреби на овој мотив и на неговите импликации врз севкупното значење на романот. Делото се разгледува во рамките на актуелните научни и квазинаучни теории кои го бележеле времето и чиј одраз може да се препознае во романот на Стокер. Дополнителен аспект што се обработува е уникатното претставување на сексуалноста како дел од вампирската природа. Атрактивноста на вампирот, присутна уште од неговите фолклорни корени, кај Стокер е развиена во прикриени, но убедливи еротски сцени, дел од кои може да се читаат како маскирани перверзни сексуални акти. Дополнително, размената на крв преку трансфузии, како симбол на размена на телесни течности, ја наметнува идејата за индиректно мешање на машка крв, што го открива концептот на прикриена хомосексуалност.

13. Поп Зариева, Наталија, **Костова, Кристина**, Крстева, Марија (2021). *Representation of "Femmes Fatales" in Gothic and Romantic Writings at the End of the 18th Century*. Годишен зборник на Филолошки факултет, 12 (17) I. Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип, 73-82. ISSN 1857-7059

Овој труд анализира две готски балади од крајот 18 век во однос на претставувањето на женските ликови во нив. Станува збор за *The Bleeding Nun* од Метју Луис и *The Dark Ladie* од Ен Банерман. Трудот се фокусира на преплетот од особини на фатална жена со одлики на вампирizam и истражува како тие се инкорпорирани во текстот и значењето што го наметнуваат на специфични текстови. Уништувањето на машкиот лик со кој тие се често во врска е основната идеја која ги потврдува овие фатални жени, кои како што е наведено во трудот се исполнети и со одлики на вампирizam. Трудот ја истражува улогата на вампиризмот во дадените балади поврзувајќи ги со најпрвите прикази на фаталната жена во романтизмот - Кристобел на Семјуел Тејлор Колриџ, која најчесто не се смета за вампирски лик. Вампиризмот овде е претставен како состојба на преминување која создава нов „вампир“, мотив кој еден век подоцна ќе еволуира во литература за вампирizam.

14. Донева, Драган, Поп Зариева, Наталија, **Костова, Кристина** (2021). *Улогата на преводот во глобализираниот свет во време на пандемија и инфодемија*. Годишен зборник на Филолошки факултет, 12 (17) I. Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип, 133-138. ISSN 1857-7059

Феноменот на глобализацијата веќе подолго време е присутен во речиси сите сфери на модерното општествено живеење. Но, се чини дека оваа година по прв пат глобализацијата се соочува една друга појава, појава каква немало во изминатите сто години. Станува збор за новонастанатата здравствена криза од светски рамки. Некои автори во своите трудови пишуваат за две кризи што се одвиваат паралелно една на друга. Едната е здравствената, а другата информациската. Првата уште ја нарекуваат пандемија, а втората инфодемија. Во овој труд најпрво накратко се изнесува преглед на ставови на еминентни истражувачи од оваа областа презентирани во нивни трудови. Понатаму го анализираме влијанието од овие две кризи, здравствената и информациската, во глобализираниот свет, како и улогата што преведувачот ја има во

справувањето со вакви кризи. Главната поента во анализа е потребата од квалификувани преведувачи во меѓународната комуникација во време на здравствена криза од светски рамки, во трката за што побргу да се дојде до релевантни информации кога светот се наоѓа во информациска криза.

15. Донеv, Драган, Поп Зариева, Наталија, **Костова, Кристина**, Илиев, Крсте (2021). *Дигиталните номади како културолошки феномен во современото општество*. ФИЛКО. <https://eprints.ugd.edu.mk/36453/>

Овој труд ја анализира појавата на дигиталното номадство како современ културолошки феномен. Сеработи за релативно нов тренд поттикнат од развојот на телекомуникациските услуги и глобалните технолошки и општествени промени, кој подразбира напуштање на традиционалната приврзаност кон фиксно работно место и дом. Најчесто е присутен кај помладата популација која ја нагласува желбата за патување, чести преселби и истражување на светски дестинации, паралелно со извршување на работните обврски. По дефинирање на поимот и неговите особености, трудот ги разгледува главните причини за избор на овој начин на живот, како и проблемите и предизвиците со кои се соочуваат дигиталните номади во настојувањето да функционираат оптимално.

16. Поп Зариева, Наталија, **Костова, Кристина**, Донеv, Драган, Илиев, Крсте. (2020). *Мокта на очите во Дракула на Брам Стокер*, Годишен зборник 2020 - Филолошки факултет, УГД – Штип, 11 (15) стр. 55-61. ISSN 1857-7059

Трудот ја истражува врската меѓу вампирите од народните легенди и нивните претставници во литературата кои немаат многу заеднички карактеристики, но еден аспект од митологијата којшто бил засилен во англиската литература на дваесеттиот век била улогата на очите на вампирот. Трудот посебно се фокусира на романот Дракула на Брам Стокер кој се базира на оваа карактеристика во претставувањето на очите на ликовите и воедно го вклучува и народното верување во „зло око“ со цел да ја претстави борбата на доброто против злото. Трудот го истражува уникатниот начин на сликање на сила во очите на вампирот кај Стокер, која е патем надополнета со сексуална конотација на зажарените очи на вампирите, кои сјаат од жед за згаснување на сексуална желба која воедно значи и згаснување на жед за крв, односно храна. Овој труд ги претстави и анализира различните претставување на очите во Дракула и дава објаснување за нивната импликација во вампирскиот мотив и темата на делото. <https://js.ugd.edu.mk/index.php/YFP/issue/view/244>

17. **Костова, Кристина**, Крстева, Марија, Поп Зариева, Наталија, Илиев, Крсте, Донеv, Драган (2020). *Драмата во среден век како основа за означување на културниот идентитет во Англија*. Зборник на трудови ФИЛКО – Филолошки факултет, УГД – Штип, стр. 155-161. <https://js.ugd.edu.mk/index.php/fe/issue/view/249>

Во овој труд се прикажани различните драмски форми кои биле чести во среден век во Англија. Авторите ги образложуваат нивните специфики, како и разликите кои ги издвојуваат една од друга. Трудот ја дефинира позицијата на драмата како означител на културниот идентитет во Англија за време на ренесансата. Но, и средновековната драма во Англија која е прилично значајна, затоа што претставува основа за понатамошниот развој на драмата во Англија. Авторите започнуваат со анализа на средновековниот театар и неговите почетоци кои ги наоѓаат длабоко вкоренети во литургијата, за потоа

да го трасираат развојот на драмите надвор од црквата, кога се издвоиле како нови форми во средновековната драма познати како миракули, мистерии, моралитети итн.

18. Донеv, Драган, Крстева, Марија, **Костова, Кристина**, Илиев, Крсте, Поп Зариева, Наталија (2020). *Улогата на квалификуваните преведувачи во глобализираниот свет во време на пандемија и инфодемија*. Годишен зборник 2020 – Филолошки факултет, УГД – Штип, 11 (16) стр. 51-57. ISSN 1857-7059 <https://js.ugd.edu.mk/index.php/YFP/issue/view/250>

Овој труд го разгледува феноменот на глобализацијата од аспект на соочување со една нова појава, појава каква немало во изминатите сто години. Станува збор за новонастанатата здравствена криза од светски рамки. Авторите разгледуваат и дискутираат за делата на автори кои во своите трудови пишуваат за две кризи што се одвиваат паралелно една на друга: едната е здравствената, а другата информациската, првата уште ја нарекуваат пандемија, а втората инфодемија. Во овој труд најпрво накратко е изнесен преглед на ставови на еминентни истражувачи од оваа областа презентирани во нивни трудови. Понатаму се анализира влијанието од овие две кризи, здравствената и информациската, во глобализираниот свет, како и улогата што преведувачот ја има во справувањето со вакви кризи. Главната поента во анализата на трудот е потребата од квалификувани преведувачи во меѓународната комуникација во време на здравствена криза од светски рамки, во трката за што побргу да се дојде до релевантни информации кога светот се наоѓа во информациска криза.

19. Илиев, Крсте, и Крстева, Марија, и **Костова, Кристина**, и Донеv, Драган, и Поп Зариева, Наталија (2020). *Пренебрегнувањето на статусот и должноста на принцот Хал, неговиот грев на мрзливост, неговата реформација и неговото паѓање во гревот на гордоста*. Годишен зборник 2020 – Филолошки факултет, УГД – Штип, 11 (16) стр. 27-35. ISSN 1857-7059

Трудот тргнува од премисата дека гревовите или пороците на мрзливоста и гордоста може да се откријат релативно лесно во однесувањето на литературните ликови кои има високи функции, како што е на пример војсководец, принц или крал. Овој труд ги анализира постапките и недостигот на дејствија на принцот Хал во драмите на Шекспир „Хенри IV“ и „Хенри V“, низ призмата на карактеристиките што обично се поврзани со мрзливост и гордост како што е наведено од Исидор од Севилја и Тома Аквински. Трудот историски ја дефинира појавата „мрзливост“ од почетоците, кога мрзливоста се поврзувала со занемарување на религиозната функција, до XIV век, кога се здобила со втор синоним, имено „занемарување на обврската за статус или професија“, како што објаснува Зигфрид Вензел (1967: 91).

20. Крстева, Марија, Донеv, Драган, **Костова, Кристина**, Илиев, Крсте, Поп Зариева, Наталија (2020). *The Use of Letters in Postmodern Biofictions: The Paris Wife*. Годишен зборник 2020 – Филолошки факултет, УГД – Штип, 11 (16) стр. 19-25. ISSN 1857-7059 <https://js.ugd.edu.mk/index.php/YFP/issue/view/250>

Поле на интерес на овој труд се постмодерните книжевни автори кои користат различни книжевни методи и техники како начин за создавање на различни културни и јазични контексти. Таквите техники кои Јарослав Куснир (2011) ги наведува, вклучуваат употреба на стари форми и жанрови намерно создавање на плагијат, кич, лажни или преправани цитати од

познати литературни и други текстови, интертекстуалност, пастиш и сл. Трудот ја истражува посебната улога која ја има постмодерното биофиктивно пишување кое користи фактички и измислени писма во создавањето на нови значења. Трудот прави анализа како авторите вметнуваат измислени факти и ги испревртуваат вистинските со цел да создадат нови форми, стилови и жанрови.

21. Донеv Драган, Илиев, Крсте, Поп Зариева, Наталија, Крстева, Марија, **Костова, Кристина**. (2019). *Културолошки импликации во меѓународната деловна комуникација*. Годишен зборник 2019 - Филолошки факултет, УГД - Штип, 10 (13). стр. 19-27. ISSN 1857-7059. <https://js.ugd.edu.mk/index.php/YFP/issue/view/180>

Културолошките аспекти се почесто се во фокусот на истражувањата поврзани со наставата по англиски како странски јазик. Во овој труд се обидува да даде преглед на ставовите од еминентни истражувачи од оваа област изнесени во нивни трудови на оваа тематика, како и влијанието на културолошките аспекти во изучувањето на англискиот како странски јазик и нивното влијание во комуникацијата во меѓународниот глобализиран контекст. Притоа се анализира улогата што културата ја има во општествените ситуации на современиот живот. Авторите на трудот презентираат мислењата на повеќе автори, како и нивни сознанија, откритија и предлози во однос на потребата од акцентот врз културните особини како важен аспект во изучувањето на англискиот како странски јазик во време на глобализацијата. Трудот, исто така, се фокусира на употребата на англискиот како лингва франка во меѓукултурни контакти.

22. **Костова, Кристина**, Поп Зариева, Наталија, Донеv, Драган, Илиев, Крсте, Крстева, Марија. *Андроцентричниот глас во драмата на Џон Озборн „Обсрни се во грев“*. Годишен зборник, Филолошки факултет, УГД-Штип, 10 (13), 53-58 ISSN 1857-7059. <https://js.ugd.edu.mk/index.php/YFP/issue/view/180>

Поимот „глас“ упатува на стојалиштето на авторот, но исто така и на ставовите и случувањата кои се прикажани преку ликовите и текот на драмското дејство. Овој труд се обидува накратко да даде преглед на гласот на текстот на драмата *Обсрни се во гнев* на Џон Озборн. Притоа ја анализира андроцентричната димензија на гласот на текстот, со детален опис на андроцентричноста како литературен и општествен концепт во кој машките перспективи и искуства се ставени на пиедестал, додека женските перспективи и искуства се целосно игнорирани. Трудот ги дефинира и објаснува поимите „драма покрај кујнскиот мијалник“, „гневни млади мажи“ и „порногласија“, притоа презентира неколку извадоци од драмата кои ја потврдуваат андроцентричната природа на гласот на текстот. Во фокусот на трудот се начините на прикажување на секојдневието и особено на одвивањето на драмското дејство и неговата завршница во релација со гласот на текстот.

23. Крстева, Марија, Донеv, Драган, **Костова, Кристина**. *Outline of Fictional Appropriations of F. Scott and Zelda Fitzgerald*. Годишен зборник 2019 – Филолошки факултет, УГД – Штип, 10 (14). Стр. 57-61. ISSN 1857-7059.

Целта на овој труд е да се прикажат хронолошки и тематски постоечките романи кои комбинираат факт и фикција, а се познати како биофикции/литературни биографии за животите на американскиот автор Францис Скот Фицџералд и неговата сопруга Зелда Фицџералд. Листата би можела понатаму

да послужи и за изучување на овој жанр и трендовите на неговата популарност. Исто така, може да води и до студија на фиктивните прикажувања на ликовите на Фицџералд.

24. **Костова, Кристина.** (2017) Наративниот дискурс во романот „Искупување“ на Ијан Мекјуан. „Спектар“ меѓународно списание за литературна наука, Институт за македонска литература, Скопје. XXV (70). стр. 82-93

Начинот на кој Ијан Мекјуан создава збунувачка игра со наративот во својот роман „Искупување“ може лесно да го сплетка и да му го одвлече вниманието на читателот во конверзијата на наратори, особено ако читателот го чита овој роман лежерно, небрежно и отсутен со духот. Со цел да се постигне разбирање на дејствата што се прикажани во него, читањето на „Искупување“ мора да биде внимателно. Во „Искупување“ Мекјуан успева во неговиот обид вешто да ги вклучи и да ги комбинира наративните техники, а токму затоа овој роман претставува наративно ремек-дело. Чинот на раскажување на приказната е реализиран преку различни наративни техники, како: наративен глас, наративен редослед, наративно расположение, наративна фреквенција и нивна комбинација. На тој начин се создава богатиот наративен дискурс и карактеристичниот дух на романот. Овој карактеристичен дух често го залажува читателот, го води во заблуди и во погрешни насоки и тоа го прави до крајот на романот, кога сите делови се споени во една целина, врз која се фрла сосема поинакво светло.

Стручно-апликативна и организациско-развојна дејност

Кандидатката д-р Кристина Костова континуирано работи на својот професионален развој преку учество на конференции, научни сесии, трибини и форуми, работилници, онлајн обуки, семинари и вебинари, при што се стекнува со соодветни сертификати.

Учество на конференции, научни сесии/трибини/форуми

25. Учество на меѓународната конференција „Судскиот превод во Македонија“ со стекнат сертификат во 2018 година организирана од Здружение на преведувачи на Република Северна Македонија, каде што е член.

26. Учество на меѓународната конференција „Безброј нијанси на книжевниот превод“ со стекнат сертификат во 2019 година организирани од Здружение на преведувачи на Република Северна Македонија.

27. Сертификат за учество на Меѓународната научна конференција CLIE-2025 (Conference on Linguistics and Intercultural Education) организирана од Универзитетот „1 Декември 1918“ во Алба Јулија, Романија, каде што го презентираше трудот *Students' Attitudes towards Social Justice Issues in Shakespeare's Plays* (излегува во печат наредната година).

28. Сертификат за учество на Меѓународната научна конференција CLIE-2025 (Conference on Linguistics and Intercultural Education) организирана од Универзитетот „1 Декември 1918“ во Алба Јулија, Романија, каде го презентираше трудот *The Intersection between Service Learning and Shakespeare* (излегува во печат наредната година)

Учество во проекти

29. Кандидатката д-р Костова учествува во проектот на Филолошки факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ – „Евалуација на наставата по јазик и книжевност во високото образование“ во 2018 г.

Учество во обуки/работилници

30. Излагање на онлајн работилница „Методи на предавање терминологија“ организирана од страна на Катедра за ПИТ при УКИМ во јуни 2021 година. На оваа онлајн работилница, Костова ја промовира работата на Филолошкиот факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ преку своето излагање на тема „Вклучување на студентите во реализација на наставата по предметот Терминологија преку практична работа.“

31. Модерирање на читачката сесија/работилница „Форми на субверзија против патријархалните норми во Хамлет“ на фестивалот „Прво па женско“ организиран од Tiiit Inc

Членство во тела, комисии и институти

32. Кандидатката е членка на Институт за јазици при Филолошки факултет на Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип од 2018 година.

33. Учество во Уписна комисија за изведување уписи на нови студенти на Филолошки факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип.

34. Учество во Пописна комисија на Филолошки факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип.

35. Учество во организација на Конкурс за најдобар есеј/цртеж, организиран од Филолошки факултет, февруари-април 2019 г.

36. Учество во Комисија за промоција на Филолошки факултет.

Рецензии на научни трудови во домашни и меѓународни зборници

37. Декември 2022 г. – Рецензија на трудови во подготовката на Годишен зборник на Филолошки факултет на УГД 13 (20).

Според досега изнесеното, констатираме дека кандидатката д-р Кристина Костова посветено и успешно ги изведува наставно-педагошката и научноистражувачката дејност.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Согласно со Законот за високо образование (Службен весник на РМ бр. 82/18) и врз основа на Правилникот за единствените критериуми за избор во наставни, наставно-научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип (Универзитетски гласник бр.50 од 19.7.2021 година), како и по деталното разгледување на доставената комплетна документација пропишана во Конкурсот, Рецензентската комисија констатира дека кандидатката д-р Кристина Костова **ги исполнува сите законски услови за избор за наставник во наставно-научно звање доцент за наставно-научните области англиски јазик (6.02.01.16) и англиска и американска книжевност (6.02.02.16).**

Во прилог на горенаведеното одат и бројните факти, кои како квалитети ги покажува кандидатката во нејзиниот образовен и научноистражувачки развој во рамки на додипломски, постдипломски и докторски студии, но и како истражувачка која се вклучила во научноистражувачки процес. Кандидатката покажува темелна посветеност во извршувањето на работните и професионални обврски со нејзините наставни, стручни и професионални квалитети, поради што ги исполнува условите да биде избрана во звање доцент.

Врз основа на изнесеното, Рецензентската комисија со особено задоволство му предлага на Наставно-научниот совет на Филолошки факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип да го усвои овој извештај и да ја избере кандидатката д-р **Кристина Костова во наставно-научно звање доцент за наставно научна област англиски јазик (6.02.01.16) и англиска и американска книжевност (6.02.02.16)** на Филолошки факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Д-р Румена Бужаровска, редовен професор, претседател, с.р.

Д-р Натка Јанкова-Алаџозовска, вонреден професор, член, с.р.

Д-р Симона Серафимовска, доцент, член, с.р.

ТАБЕЛА НА АКТИВНОСТИ КОИ СЕ БОДУВААТ ПРИ ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ

Р. бр.	Наставно-образовна дејност	Поени				
		Во земјава		Во странство		Вкупно
		број	поени	број	поени	
	Избор во звање асистент	2				
	ВКУПНО					
Р. бр.	Научноистражувачка дејност и стручно-уметнички активности	Поени				
		Во земјава		Во странство		Вкупно
		број	поени	број	поени	
	Научен труд во меѓународно научно списание Прв автор ред. бр. 1, 2, 3, 4, 5, 9, 11, 22, 24 Втор автор ред. бр. 7, 12, 13, 16, Трет автор ред. бр. 6, 8, 10, 14, 18, 19, 20, 21, 23	9x9=81 4x6=24 9x3=27	132			132
	Труд со оригинални научни резултати објавени во зборник на трудови на научен собир Прв автор ред. бр. 17 Трет автор ред. бр. 15	2	4			4
	Учество на научен собир со реферат (постер/усно), концерт во земјава и во странство (27, 28)			2	3	3
	Одбранета докторска теза			1	8	8
	Одбранет магистерски труд	1	6			6
	Рецензент на научен труд (бр.37)	1	1			1
	ВКУПНО					154
Р. бр.	Стручно-апликативна дејност и организациско-развојна дејност	Поени				
		Во земјава		Во странство		Вкупно
		број	поени	број	поени	
	Учество во научен проект Ред. бр. 29	1	5			5
	Член на институтски орган Ред. бр. 32	1	2			2
	Член на факултетски орган, комисији Ред. бр. 33, 34, 35, 36	4	8			8
	ВКУПНО					15
	ВКУПНО БОДОВИ ОД СИТЕ ОБЛАСТИ					169